

Olszowski, R., Piróg, T., Masłyk, T., 2026. *Cyfrowe linie podziału - dyskurs o uchodźcach wojennych z Ukrainy na polskim X/Twitterze*, *Przegląd Geopolityczny*, 55, s. 111-138.

Rafał OLSZOWSKI

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

ORCID: 0000-0002-4494-3890

Tomasz PIRÓG

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

ORCID: 0000-0003-2006-5314

Tomasz MASŁYK

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

ORCID: 0000-0001-9901-5859

CYFROWE LINIE PODZIAŁU - DYSKURS O UCHODŹCACH WOJENNYCH Z UKRAINY NA POLSKIM X/TWITTERZE

DIGITAL DIVIDING LINES - DISCOURSE ON WAR REFUGEES FROM UKRAINE ON THE POLISH X/TWITTER

Abstract

The article examines discourse on Ukrainian war refugees from Ukraine conducted on the Polish platform X/Twitter in 2022. The aim of the study is to identify the dominant interpretative frameworks, positions, and structures of the actors shaping the debate, as well as to assess their significance for the social perception of refugee migration and for the geopolitical role of Poland. The analysis is based on a collection of 56,044 posts and combines quantitative and qualitative methods, including social network analysis, stance detection, and frame analysis. An in-depth analysis was conducted on a sample of the 200 most widely shared posts selected from the monthly Top-20 rankings. The results indicate a strong polarization of discourse and the existence of four distinct narrative orders in which war and migration are interpreted as a humanitarian challenge, a geopolitical conflict, an economic problem, or a matter of historical memory.

Keywords: social media, X, Twitter, war refugees, Ukraine, framing, discourse analysis.

Wstęp

Wojna na Ukrainie stała się jednym z najważniejszych punktów odniesienia dla współczesnej europejskiej debaty publicznej, a media społecznościowe przekształciły się w kluczowe pole rywalizacji narracyjnej. To właśnie na platformach społecznościowych tworzone są

ekosystemy interpretacyjne, w których są konstruowane, wzmacniane i rozpowszechniane odmienne ramy interpretacji konfliktu, postrzegania uchodźców wojennych oraz roli Polski w porządku międzynarodowym. W niniejszym artykule, analizując duży zbiór postów dotyczących wojny i migracji uchodźczej, identyfikujemy cztery główne grupy uczestniczących w debacie użytkowników, które nie tylko różnią się stosowanymi ramami interpretacyjnymi, lecz także wytwarzają odmienne obrazy relacji polsko-ukraińskich i różne wizje strategicznej roli państwa w tym konflikcie. Taka struktura dyskursu wskazuje, że media społecznościowe pełnią funkcję areny geopolitycznej konfrontacji, w której nadawcy nie tylko komentują bieżące wydarzenia, ale uczestniczą w kształtowaniu zbiorowych przekonań o bezpieczeństwie, solidarności międzynarodowej czy zagrożeniach dla państwa.

Od lutego 2022 roku informacje dotyczące wojny na Ukrainie stały się jednym z najważniejszych tematów dyskutowanych na platformie X (dawniej Twitter, w dalszej części tekstu X/Twitter), co doprowadziło do gwałtownego wzrostu zainteresowania badaczy analizą treści publikowanych przez użytkowników. Analizowano m.in. komunikaty dotyczące postępów na froncie (Vyas et al., 2023), działania instytucji państwowych, polityków i organizacji międzynarodowych (Boatwright & Pyle, 2023; Pérez-Curiel et al., 2023), a także dezinformację związaną z wojną (Morejón-Llamas et al., 2022; García-Marín & Salvat-Martinrey, 2023).

Warto podkreślić, że platforma X/Twitter stała się jednym z kluczowych miejsc, w których rekonstruuje się społeczny odbiór migracji i kryzysów uchodźczych (zob. m.in. Menshikova & Tubergen, 2022; Kapidzic et al., 2023). Analiza komunikacji na tej platformie może stanowić więc jedno z kluczowych narzędzi diagnostycznych dla zrozumienia, jak społeczeństwa reagują na nagłe i masowe przepływy ludności oraz jakie napięcia pojawiają się w przestrzeni publicznej w sytuacjach kryzysowych.

Równoległe do badań nad społecznym odbiorem migracji prowadzone są badania nad rosyjskimi działaniami informacyjnymi i cybernetycznymi towarzyszącymi wojnie na Ukrainie. W literaturze podkreśla się, że przestrzeń cyfrowa stanowi integralny element działań strategicznych, łączących operacje techniczne, dezinformację i zarządzanie percepcją społeczną (Bógdał-Brzezińska, 2023). Analizy komunikacji w mediach społecznościowych wskazują, że narracje niechętne uchodźcom bywają włączane w szersze, prokremlowskie schematy interpretacyjne, których celem jest osłabianie solidarności

międzynarodowej i pogłębianie podziałów w państwach wspierających Ukrainę (Gruzd, Mai, & Taleb, 2024). Ponadto, badania prowadzone w Polsce wskazują, że dyskurs antyukraiński może funkcjonować jako narzędzie polaryzacji społecznej oraz delegitymizacji elit politycznych (Paradowski, 2025). Analiza debat prowadzonych na platformie X/Twitter pozwala zatem uchwycić nie tylko spontaniczne reakcje użytkowników, lecz również potencjalny wpływ zorganizowanych operacji informacyjnych, w których kwestie uchodźcze wykorzystywane są jako element szerszej geopolitycznej rywalizacji o interpretację wojny oraz jej społecznych i politycznych konsekwencji.

Metody badawcze

Dane z platformy X/Twitter pozyskano za pomocą skryptów programistycznych w języku R, wykorzystując interfejs programistyczny Twitera (API) w wersji v2, który umożliwił dostęp do całego archiwum platformy. Kryteria selekcji obejmowały: (i) posty opublikowane w języku polskim, (ii) posty zawierające słowa kluczowe „Ukraińcy” oraz „w Polsce”, a także (iii) posty opublikowane pomiędzy 22 lutego 2022 roku (od 00:00 CET) a 31 grudnia 2022 roku (do 23:59 CET). Ramy czasowe odpowiadały momentowi rozpoczęcia pełnoskalowej inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz końcowi pierwszego roku trwania konfliktu. Do analizy włączono wszystkich użytkowników portalu X/Twitter, którzy w tym okresie publikowali treści spełniające powyższe kryteria.

Łącznie zebrano 56 044 posty, obejmujące zarówno oryginalne wpisy, jak i reposty oraz odpowiedzi użytkowników. Zestaw danych został wyodrębniony, a następnie zaimportowany do oprogramowania NodeXL, powszechnie stosowanego w badaniach nad mediami społecznościowymi (Smith et al., 2014; Hansen et al., 2020). Dane poddano następnie analizie metodą *social network analysis* (SNA), co umożliwiło stworzenie grafu relacji. Zbiór obejmował aktywność 22 470 użytkowników serwisu X/Twitter. NodeXL posłużył do wyliczenia kluczowych miar sieciowych, takich jak centralność pośrednictwa (ang. *betweenness centrality*) oraz na identyfikację klastrów, zgodnie ze sprawdzonymi procedurami wykorzystywanymi we wcześniejszych publikacjach (m.in. Kim et al., 2013; Ahmed et al., 2020). Do wizualizacji zastosowano algorytm Harel–Koren Multiscale, pozwalający na czytelne przedstawianie dużych sieci (Harel & Koren, 2002). Algorytm ten ułatwia identyfikację wzorców oraz grup poprzez rozmieszczanie węzłów w sposób odzwierciedlający ich relacje i wzajemną bliskość. Do

grupowania zastosowano algorytm Clauset–Newman–Moore (Clauset et al., 2004), który maksymalizuje modularność, tj. miarę gęstości połączeń wewnątrz społeczności względem wszystkich połączeń między nimi. Pozwala to na identyfikację klastrów użytkowników powiązanych zarówno wzajemnymi relacjami, jak i odniesieniami do tych samych kont, ich cytowaniem czy udziałem w dyskusjach na ich temat.

Ocenie jakościowej poddano posty, które zdobyły sobie największą popularność pod względem liczby repostów (tj. liczby „przekazań dalej” danego posta). W tym celu dla każdego badanego miesiąca stworzono ranking dwudziestu najbardziej popularnych postów („Top-20”). Pierwszym etapem jakościowej oceny danych była ocena stanowisk (ang. *stance*, zob. ALDayel & Magdy, 2021) zajmowanych przez uczestników debaty. Wytyczne dla anotatorów zastosowane w niniejszym zbiorze danych oparto na modelu zaproponowanym przez Mohammada i in. (2017). Anotatorzy odpowiadali na pytanie, dotyczące określenia stanowiska autora wpisu poprzez wybór jednej z trzech kategorii: popierające migrantów (F), przeciwne migrantom (A), lub neutralne (N). Każdej kategorii stanowiska przypisano wartość liczbową (A = 0; N = 0,5; F = 1), co umożliwiło obliczenie średniego stanowiska dla poszczególnych ram i grup. Następnie dla każdej kategorii obliczono wskaźnik dyfuzji stanowiska jako stosunek liczby repostów do liczby wpisów przypisanych do danej kategorii. Liczba repostów odzwierciedla zasięg rozpowszechniania treści (Boyd et al., 2010), a jej normalizacja względem liczby wpisów pozwala analizować średni zasięg poszczególnych stanowisk.

Analizy te stanowiły punkt wyjścia do analizy ramowej, stanowiącej pogłębioną analizę jakościową. Pojęcie ramowania (*framing*) wywodzi się z psychologii poznawczej i pierwotnie służyło analizie sposobów, w jakie jednostki interpretują rzeczywistość poprzez uwypuklanie jej wybranych aspektów (Tuchman, 1978). Zgodnie z tym ujęciem przekazy medialne docierają do odbiorców za pośrednictwem określonych ram interpretacyjnych, które wpływają na sposób rozumienia i postrzegania omawianych kwestii (Entman, 1993). W literaturze naukowej zaproponowano liczne typologie ram interpretacyjnych (De Vreese, 2005). W przeprowadzonym badaniu zastosowano podział na ramy ogólne (*generic frames*) oraz ramy specyficzne dla danego problemu. Ramy ogólne mają charakter uniwersalny i mogą być stosowane w różnych kontekstach badawczych, co umożliwia prowadzenie analiz porównawczych. Dobór ram ogólnych

oparto na klasycznej typologii autorstwa Semetki i Valkenburga (2000), która wyróżnia pięć podstawowych kategorii: ramę konfliktu, ramę ludzkiego wymiaru, ramę ekonomiczną, ramę moralną oraz ramę odpowiedzialności (zob. Tabela 1), i była szeroko stosowana w dotychczasowych badaniach dotyczących konfliktów zbrojnych (zob. m.in. Schwalbe i Dougherty, 2015, Tschirky & Makhortykh, 2024).

Tab. 1: Ramy ogólne (za: Semetko & Valkenburg 2000)

Ramy ogólne	Pytanie identyfikujące ramę	Kod
Konflikt	Czy przekaz odnosi się do sporu między partiami, osobami lub grupami?	CON
Ludzki wymiar	Czy przekaz podkreśla wpływ problemu na jednostki lub grupy społeczne?	HI
Ekonomia	Czy przekaz odnosi się do strat lub korzyści gospodarczych i finansowych, obecnych lub przyszłych?	ECON
Moralność	Czy przekaz zawiera ocenę lub przesłanie o charakterze moralnym?	MOR
Odpowiedzialność	Czy przekaz sugeruje, że określony władze państwowe lub samorządowe ponoszą odpowiedzialność za dany problem?	RES

Drugi wymiar analizy obejmował ramy specyficzne dla danego problemu (ang. *issue-specific frames*). Ramy specyficzne są tworzone na potrzeby poszczególnych badań na podstawie zebranego materiału. Odnoszą się bezpośrednio do konkretnych sytuacji i analizowanego zagadnienia. Mają one bardziej szczegółowy i osadzony kontekstowo charakter, co sprawia, że nie nadają się do analiz porównawczych. W niniejszym badaniu wyodrębniono pięć ram specyficznych dla sposobu przedstawiania Ukraińców w Polsce w badanym okresie, obejmujących następujące obszary: (a) ruchy migracyjne, (b) cechy i charakterystyki migrantów, (c) pomoc udzielaną Ukraińcom oraz politykę rządu polskiego wobec ukraińskich rezydentów, (d) odniesienia do II wojny światowej oraz (e) relacje międzynarodowe (zob. Tabela 2).

Tab. 2: Ramy specyficzne w przeprowadzonym badaniu

Ramy specyficzne	Pytanie identyfikujące ramę	Kod
Przepływy migracyjne	Czy przekaz dotyczy przepływów migracyjnych Ukraińców?	FLOW
Cechy migrantów	Czy przekaz odnosi się do cech migrantów?	FEAT
Pomoc dla Ukraińców (oddolna – społeczeństwo, oraz odgórna – polityka wewnętrzna)	Czy przekaz odnosi się do wsparcia udzielanego oddolnie i/lub do pomocowych działań rządu?	HELP
Druga wojna światowa	Czy przekaz odnosi się do II wojny światowej?	WWII
Relacje międzynarodowe	Czy przekaz odnosi się do wpływu problemu na relacje międzynarodowe?	INT

Ocena stanowisk zajmowanych wobec migrantów z Ukrainy

W analizowanej próbie 200 postów, wyłonionych z miesięcznych rankingów Top-20 obejmujących okres dziesięciu miesięcy, zaobserwowano dominację treści wyrażających negatywne stanowisko wobec migrantów (A), które stanowiły 60% wszystkich wpisów. Wpisy o charakterze neutralnym i pozytywnym stanowiły odpowiednio 21,5% oraz 18,5% próby, co przełożyło się na średni wskaźnik pozytywności wyrażanego stanowiska na poziomie 0,31 dla całego zbioru. Przeciętnie pojedynczy wpis generował 113,9 repostów. Jednocześnie zauważono, że wpisy o negatywnym wydźwięku - mimo iż najliczniejsze - charakteryzowały się niższym wskaźnikiem dyfuzji. Jeśli chodzi o wpisy pozytywne, choć były mniej liczne, osiągały najwyższe wskaźniki dyfuzji (zob. Tabela 3). Wynik ten jest zgodny z wcześniejszymi badaniami nad platformą X/Twitter, wskazującymi, że treści wyrażające pozytywne emocje są zwykle szerzej rozpowszechniane (Stieglitz & Dang-Xuan, 2013; Ferrara & Yang, 2015).

Tab. 3: Stanowiska (*stance*) w próbie Top-20 miesięcznych postów z okresu 10 miesięcy (N = 200) (A = stanowisko negatywne; N - stanowisko neutralne, F = stanowisko pozytywne wobec migrantów)

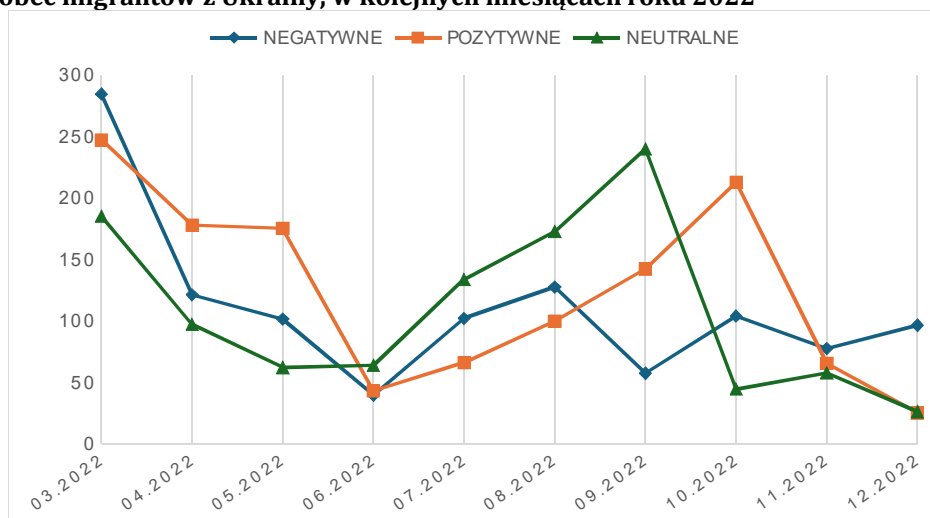
	STANOWISKO				Średni poziom stanowiska
	A	N	F	SUMA	
Reposty	11762	4584	6426	22772	0,31
Posty	120	37	43	200	
Konwersja	98	123,9	149,4	113,86	

Równocześnie przeprowadzono analizę stanowisk obecnych w miesięcznych rankingach najpopularniejszych postów, uwzględniając średnią liczbę repostów, jaką osiągały tweety reprezentujące dane stanowisko w kolejnych miesiącach badanego okresu. Analiza ta pozwala uchwycić nie tylko strukturę opinii, lecz także ich zmienną zdolność do dyfuzji w czasie. Jak pokazano na Rys. 1, negatywne nastawienie wobec migrantów z Ukrainy było szczególnie widoczne na początku oraz pod koniec analizowanego okresu. W początkowej fazie wojny mogło to wynikać z wysokiego poziomu niepewności, szoku informacyjnego oraz obaw związanych z nagłym napływem uchodźców. Z kolei ponowny wzrost dyfuzji treści negatywnych pod koniec roku 2022 można wiązać z narastającym zmęczeniem społecznym, kumulacją kosztów ekonomicznych i instytucjonalnych oraz nasileniem narracji problematyzujących długofalowe skutki migracji.

Stanowisko pozytywne dominowało natomiast w okresie kwiecień–maj 2022 oraz ponownie w październiku, co koresponduje z fazami intensywnej mobilizacji solidarnościowej, silnej obecności narracji humanitarnych oraz wzmożonej aktywności elit politycznych i medialnych wspierających Ukrainę. W tych momentach pozytywne treści, choć mniej liczne, uzyskiwały najwyższe wskaźniki dyfuzji, co sugeruje istnienie sprzyjającego klimatu normatywnego dla ich dalszego rozpowszechniania. Z kolei okres od lipca do września 2022 roku charakteryzował się przewagą treści neutralnych, co można interpretować jako fazę „normalizacji” debaty - przesunięcia uwagi z emocjonalnej reakcji na wojnę ku bardziej pragmatycznym, informacyjnym i analitycznym formom komunikacji. W tym czasie narracje normatywne - zarówno pozytywne, jak i negatywne - ustępowały miejsca przekazom relacjonującym bieżące wydarzenia, decyzje instytucjonalne oraz konsekwencje konfliktu, bez jednoznacznego wartościowania.

Tym samym zmienność dominujących stanowisk w czasie odzwierciedla nie tylko ewolucję nastrojów społecznych, lecz także adaptację debaty publicznej do kolejnych faz kryzysu - od szoku i mobilizacji, przez fazę stabilizacji, po narastające napięcia związane z długotrwałością wojny i jej skutkami społecznymi.

Ryc. 1: Średnia liczba repostów osiąganych przez tweety z miesięcznych rankingów Top-20, w podziale na stanowiska negatywne, neutralne i pozytywne wobec migrantów z Ukrainy, w kolejnych miesiącach roku 2022

Ramy interpretacyjne

Jak pokazano w tabeli 4, w próbie dominują wpisy przypisane do ram konfliktu (CON) oraz pomocy Ukrainie (HELP). Najwyższe wskaźniki konwersji odnotowano w ramach ludzkiego wymiaru (HI), moralności (MOR) oraz relacji międzynarodowych (INT), natomiast najniższe – w ramach dotyczących II wojny światowej (WWII), ramie ekonomicznej (ECON), ramie przepływów migracyjnych (FLOW) oraz ramie konfliktu (CON). Warto zauważyć, że rama *human interest* (HI), mimo relatywnie niewielkiej liczby wpisów, generuje najwyższy zasięg, podczas gdy rama konfliktu (CON) – choć najliczniejsza – charakteryzuje się niską konwersją. Analiza stanowisk w obrębie ram wskazuje na dominację wpisów negatywnych w większości kategorii. Wyjątkiem są ramy ludzkiego wymiaru (średnie stanowisko = 0,85) oraz relacji międzynarodowych (średnie stanowisko = 0,57), w których przeważają wpisy pozytywne.

Wynik ten jest spójny z wcześniejszymi badaniami nad ramami ogólnymi w przekazach medialnych dotyczących migrantów podczas kampanii wyborczych w USA, gdzie rama *human interest* zawierała głównie wypowiedzi proimigranckie. Te same analizy pokazały również, że rama konfliktu była najczęściej wykorzystywana w dyskursie o migrantach – co znajduje potwierdzenie także w analizowanej przez nas próbie (Kim & Wanta, 2018).

Tab. 4: Stanowiska (*stance*) w podziale na ramy interpretacyjne na podstawie próby Top-20 miesięcznych rankingów z okresu 10 miesięcy (N = 200)

	RAMY OGÓLNE					RAMY SPECYFICZNE				
	CON	RES	HI	MOR	ECON	HELP	INT	FEAT	WWII	FLOW
Reposty	10055	5646	5189	4043	4038	9978	7596	8228	1934	1301
Posty	100	52	31	29	42	93	61	69	20	13
Konwersja	100,6	108,6	167,4	139,4	96,1	107,3	124,5	119,3	96,7	100,1
Średni poziom stanowiska	0,15	0,1	0,85	0,17	0,19	0,18	0,57	0,27	0	0,35

Grupy użytkowników

Do grupowania użytkowników zastosowano algorytm Cluset–Newman–Moore, który identyfikuje klastry (społeczności) w dużych sieciach na podstawie hierarchicznej agregacji wynikającej ze struktury powiązań. Z wykorzystaniem oprogramowania NodeXL użytkowników pogrupowano na podstawie ich interakcji, w szczególności wzmianek,

repostów oraz odpowiedzi. W efekcie zidentyfikowano 13 grup użytkowników spełniających kryterium co najmniej 150 osób, które łącznie obejmowały 86,62% uczestników całej debaty (N = 19 462). Na Rysunku 2 przedstawiono graf sieci społecznej ilustrujący te 13 największych klastrów. Spośród nich wyodrębniono cztery kluczowe grupy (G1–G4), skupiające 73,49% wszystkich użytkowników (N = 16 514), które następnie poddano pogłębionej analizie. W Tabelach 6 - 7 przedstawiono Stanowiska (*stance*) przyjmowane przez użytkowników tych największych grup wobec migrantów z Ukrainy, a także ramy interpretacyjne charakterystyczne dla najpopularniejszych postów w tych grupach.

Ryc. 2: Graf sieci społecznej użytkowników pogrupowanych w 13 największych grupach (N = 19 462)

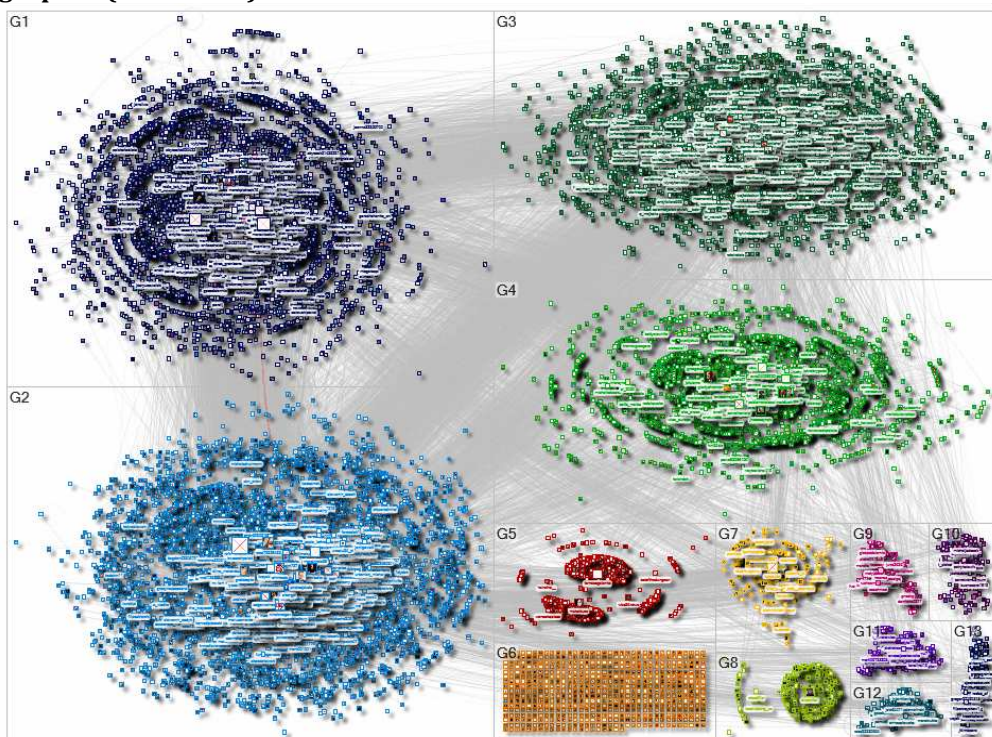

Tabela 6. Stanowiska (*stance*) w grupach G1-G4, w próbie Top-20 miesięcznych postów z okresu 10 miesięcy (N = 200) (A = stanowisko negatywne; N - stanowisko neutralne, F = stanowisko pozytywne wobec migrantów)

		STANOWISKA				Średnie stanowisko
		A	N	F	SUMA	
G1	Reposty	414	974	3542	4930	0,8
	Posty	3	8	24	35	
	Konwersja	138	121,6	147,6	140,9	
G2	Reposty	11188	1591	205	12984	0,1
	Posty	114	16	2	132	
	Konwersja	98,1	99,4	102,5	98,4	
G3	Reposty	41	95	N/A	136	0,4
	Posty	1	3	N/A	4	
	Konwersja	41	31,7	N/A	34	
G4	Reposty	28	1298	1972	3298	0,83
	Posty	1	5	14	20	
	Konwersja	28	259,6	140,9	164,9	

Tabela 7. Ramy interpretacyjne w grupach G1-G4, w próbie Top-20 miesięcznych postów z okresu 10 miesięcy (N = 200)

		RAMY OGÓLNE					RAMY SPECYFICZNE				
		CON	RES	HI	MOR	ECON	HELP	INT	FEAT	WWII	FLOW
G1	Reposty	1451	131	2414	786	93	1070	3136	1401	401	234
	Posty	11	2	17	3	1	10	22	9	2	2
	Konwersja	131,9	65,5	142	262	93	107	142,6	155,7	200,5	117
G2	Reposty	7160	5172	558	3078	3132	7684	1683	5556	1533	1000
	Posty	81	44	3	25	35	72	22	52	18	9
	Konwersja	88,4	117,6	186	123,1	89,5	106,7	85,2	106,9	85,2	111,1
G3	Reposty	41	77	N/A	N/A	24	94	24	18	N/A	53
	Posty	1	2	N/A	N/A	1	2	1	1	N/A	1
	Konwersja	41	38,5	N/A	N/A	24	47	24	18	N/A	53
G4	Reposty	1403	161	954	179	775	949	1849	747	N/A	N/A
	Posty	7	2	6	1	4	6	10	5	N/A	N/A
	Konwersja	200,4	80,5	159	179	193,8	158,2	184,9	149,4	N/A	N/A

Różnice między wyodrębnionymi grupami stają się szczególnie wyraźne przy analizie użytkowników najczęściej przywoływanych przez

Olszowski, R., Piróg, T., Masłyk, T., 2026. *Cyfrowe linie podziału - dyskurs o uchodźcach wojennych z Ukrainy na polskim X/Twitterze, Przegląd Geopolityczny, 55, s. 111-138.*

innych uczestników debaty w obrębie każdej z grup. Wzmiankowanie stanowi charakterystyczny element komunikacji na platformie X/Twitter i polega na bezpośrednim odwołaniu się do innego użytkownika w treści posta.

Grupa użytkowników G1: konserwatywni rządzący

W pierwszej kolejności analizie poddano grupę G1. Na Rysunku 3 przedstawione są charakterystyczne treści postów popularnych w tym gronie użytkowników.

Rys. 3: Wybrane posty popularne wśród użytkowników wchodzących w skład grupy G1

W grupie G1 najczęściej wzmiankowanymi użytkownikami są dziennikarze, politycy oraz influencerzy związani z partią Prawo i Sprawiedliwość, sprawującą władzę w Polsce w latach 2016–2023. Do najczęściej przywoływanych osób należą m.in. dziennikarze Dawid Wildstein i Cezary Krysztopa oraz premier Mateusz Morawiecki. Analiza aktywności użytkowników G1 pokazuje, że zaangażowanie było najwyższe w pierwszych trzech miesiącach badanego okresu, po czym wyraźnie spadło. Jak wynika z tabeli 6, spośród 200 postów uwzględnionych w miesięcznych rankingach Top-20, 35 zostało opublikowanych przez użytkowników G1. W tej grupie dominują wpisy o pozytywnym nastawieniu wobec uchodźców z Ukrainy (średnie stanowisko = 0,8), które – mimo niewielkiej liczby – osiągają wysokie wskaźniki konwersji. Taki wzorzec jest typowy dla kont prowadzonych przez media głównego nurtu, uznanych dziennikarzy oraz polityków związanych z obozem władzy, których wpisy na X/Twitterze charakteryzują się dużym zasięgiem (Park & Kaye, 2019). Treści publikowane w G1 koncentrują się głównie na relacjonowaniu wypowiedzi i działań ówczesnych decydentów politycznych.

Analiza ram ogólnych wskazuje, że ramy odpowiedzialności (RES) i ekonomiczna (ECON) pojawiają się w G1 rzadko i generują niski zasięg. Z kolei rama moralności (MOR), mimo niewielkiej liczby wpisów, osiąga najwyższą konwersję, akcentując pozytywne oceny moralne działań zarówno Ukraińców, jak i Polaków. Najczęściej występują ramy ludzkiego wymiaru (HI) oraz konfliktu (CON), które uzyskują umiarkowanie wysokie wskaźniki konwersji. Rama *human interest* podkreśla cierpienie Ukraińców i apeluje do empatii, natomiast rama konfliktu eksponuje napięcia z przeciwnikami obecności uchodźców w Polsce oraz akcentuje postrzegane pozytywne skutki kryzysu migracyjnego.

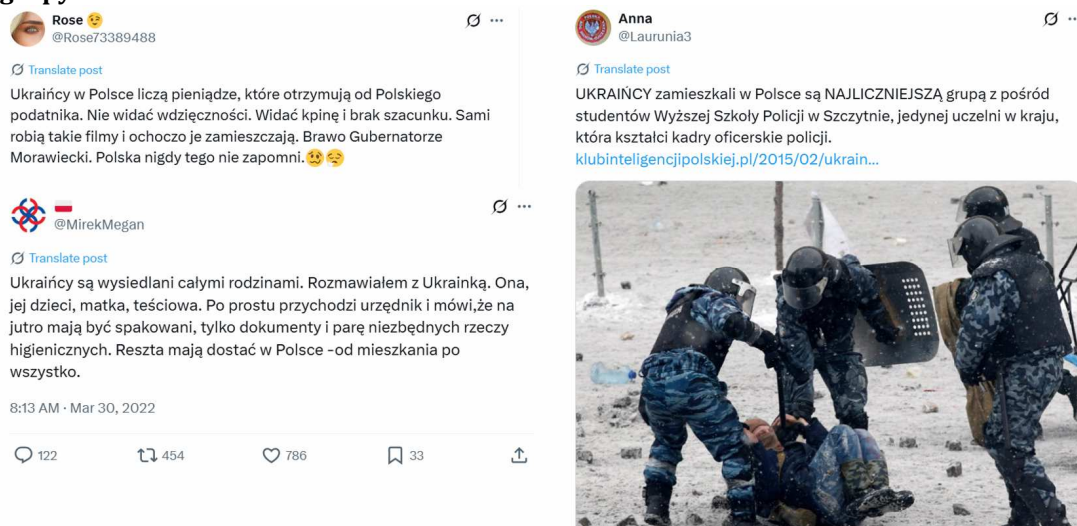
Wpisy z grupy G1 poddano również analizie pod kątem ram specyficznych dla problemu. Najwięcej postów zaklasyfikowano do ram relacji międzynarodowych (INT) oraz pomocy Ukrainie (HELP). Rama INT charakteryzuje się wysoką konwersją, co można wiązać z dynamicznym przebiegiem wydarzeń polityki międzynarodowej i przenoszeniem debaty politycznej na platformę X/Twitter. Z kolei rama HELP, mimo relatywnie dużej liczby wpisów, osiąga najniższy poziom konwersji, co najprawdopodobniej wynika z nadreprezentacji tego typu treści w różnych mediach i informacyjnego przesytu. Najrzadziej wykorzystywane są ramy przepływów migracyjnych (FLOW) oraz II wojny światowej (WWII) – każda z nich obejmuje jedynie dwa wpisy. O ile rama FLOW osiąga przeciętną konwersję, o tyle rama WWII notuje najwyższy wskaźnik konwersji spośród wszystkich ram specyficznych. Wpisy te koncentrują się na rocznicach wydarzeń historycznych, podkreślając odpowiedzialność Ukrainy oraz błędy polityki historycznej. Tematyka ta w większym jeszcze stopniu znajduje oddźwięk wśród użytkowników o poglądach nacjonalistycznych, co widoczne było zwłaszcza w aktywności grupy G2 (patrz niżej).

Grupa użytkowników G2: nacjonalistyczno – suwerennościowa

W przeciwieństwie do grupy G1, użytkownicy G2 najczęściej wzmiankują osoby związane z nacjonalistycznymi kręgami politycznymi, m.in. kontrowersyjnego byłego duchownego Jacka Międlara oraz publicystę Marcina Rolę. Konta powiązane z obozem władzy, takie jak profil prezydenta Andrzeja Dudy czy oficjalne konto Prawa i Sprawiedliwości pojawiają się głównie jako obiekty krytyki. Aktywność G2 koncentruje się przede wszystkim na repostowaniu treści, z wyraźnym nasileniem w lipcu i sierpniu 2022 roku, co wiąże się z rocznicą rzezi wołyńskiej (11 lipca). Na Rysunku 4 przedstawione są

charakterystyczne treści postów popularnych w tym gronie użytkowników.

Rys. 4. Wybrane posty popularne wśród użytkowników wchodzących w skład grupy G2

Użytkownicy z grupy G2 funkcjonują poza głównym nurtem debaty publicznej, co przekłada się na niższy zasięg ich wpisów w porównaniu z grupami G1 i G4. Jednocześnie dominują oni pod względem ilości publikowanych treści, odpowiadając za 132 z 200 postów uwzględnionych w próbie Top-20. Choć ich konwersja jest niższa niż w G1 i G4, pozostaje wyższa niż w grupie G3. Dyskurs G2 cechuje się wyraźnie negatywnym nastawieniem wobec uchodźców z Ukrainy (średnie stanowisko = 0,1).

Analiza ram ogólnych pokazuje dominację ramy konfliktu (N = 81), w której obecność Ukraińców przedstawiana jest jako źródło sporów i kontrowersji. Duża liczba takich wpisów nie przekłada się jednak na wysoki zasięg, co można wiązać z normami poprawności politycznej obowiązującymi w początkowej fazie wojny. Kolejne pod względem częstości są ramy odpowiedzialności i ekonomiczna, osiągające nieco wyższe wskaźniki konwersji. Pierwsza z nich przypisuje winę elitom politycznym za negatywne skutki przyjmowania uchodźców, druga akcentuje konsekwencje gospodarcze kryzysu migracyjnego. Rama moralności pojawia się rzadziej, lecz generuje wyższy zasięg niż rama konfliktu, eksponując rzekomo nieetyczne zachowania zarówno Ukraińców, jak i Polaków. Najrzadziej stosowana jest rama *human*

interest, choć to właśnie ona osiąga najwyższą konwersję. Sugeruje to, że tego typu wpisy są chętniej rozpowszechniane, prawdopodobnie ze względu na ich specyficzną konstrukcję retoryczną, łączącą krytyczne i emocjonalne komentarze z elementami empatii wobec trudnej sytuacji społecznej opisywanych grup.

Analiza ram specyficznych pokazuje, że użytkownicy G2 często wykorzystywali ramy pomocy Ukrainie (HELP) oraz cech migrantów (FEAT) do krytyki udzielanego wsparcia i akcentowania negatywnych atrybutów uchodźców, co generowało relatywnie wysokie zaangażowanie. Drugą pod względem częstości była rama relacji międzynarodowych (INT), używana do podkreślania sprzeczności i kosztów polskiego wsparcia dla Ukrainy, jednak przy niskim poziomie konwersji. Podobny wzorzec dotyczył ramy II wojny światowej (WWII) – mimo że G2 odpowiadała za większość wpisów w tej kategorii, koncentrujących się na historycznych krzywdach i nierozliczonych zbrodniach, treści te stosunkowo rzadko były dalej rozpowszechniane. Najwyższe zaangażowanie odnotowano natomiast w ramach przepływów migracyjnych (FLOW), obejmujących nieliczne wpisy łączące opisy migracji z negatywnymi narracjami, przedstawiającymi Ukraińców jako osoby unikające mobilizacji lub wybierające emigrację mimo względnego bezpieczeństwa części terytorium Ukrainy.

Grupa użytkowników G3: polemiczno - libertariańska

Grupa G3 wykazuje wyraźnie odmienny profil aktywności niż pozostałe grupy, co wynika przede wszystkim z dużej liczby odpowiedzi w dyskusjach, i jednocześnie niskiej liczby repostów. Jej uczestnicy funkcjonują raczej jako dyskutanci niż dystrybutorzy treści – rzadko wzmacniają cudze wpisy, koncentrując się na wyrażaniu własnych opinii w formie odpowiedzi. Dane z tabeli 6 pokazują, że liczba postów i repostów G3 w miesięcznych rankingach Top-20 była znacznie niższa niż w innych grupach, co sugeruje brak jednej dominującej figury autorytetu. Choć w dyskusjach często pojawiają się kontrowersyjni politycy o orientacji prawicowo-libertariańskiej, tacy jak Janusz Korwin-Mikke i Grzegorz Braun, są oni częściej przedmiotem krytyki niż źródłem opiniotwórczych narracji.

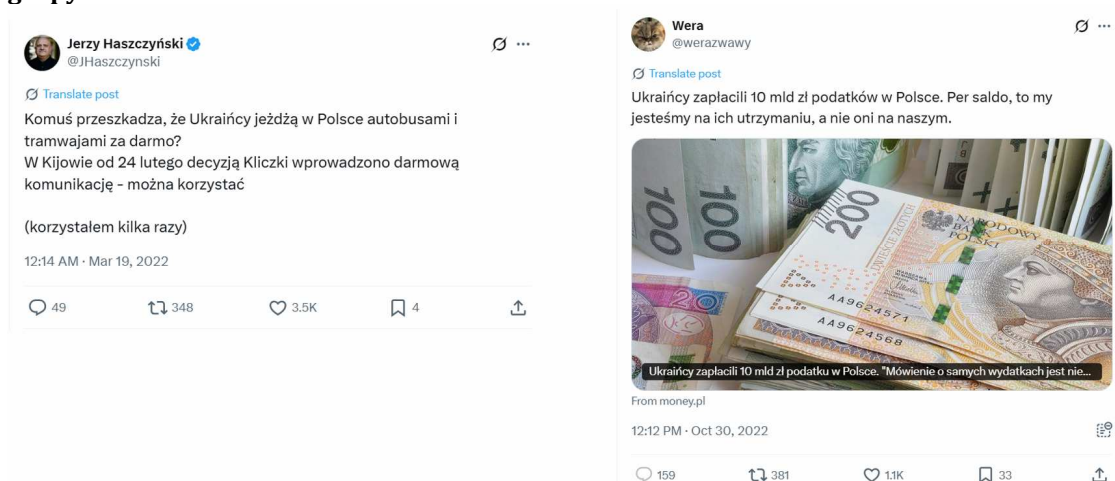
W próbie Top-20 znalazły się jedynie cztery wpisy użytkowników G3, co ogranicza możliwość pogłębionej analizy ich stanowisk, choć wpisy te uzyskały wystarczający zasięg, by zostać uwzględnione w zbiorze. Podobnie jak w grupie G2, G3 nie obejmuje polityków głównych partii ani dziennikarzy mediów głównego nurtu, co przekłada się na

niski poziom konwersji. W analizowanym zbiorze znalazły się trzy wpisy neutralne oraz jeden negatywny. Ten ostatni wykorzystuje ramy konfliktu i cech migrantów, ostrzegając przed „ukrainizacją Polski” oraz zbyt szybkim – zdaniem autora – włączaniem Ukraińców w życie polityczne kraju. Analiza ram ogólnych wskazuje na brak odwołań do ram ludzkiego wymiaru i moralności. Odnotowano pojedyncze użycia ram konfliktu i ekonomicznej, a także dwa przypadki ramy odpowiedzialności. Z kolei analiza ram specyficznych pokazuje nieobecność ramy II wojny światowej, natomiast pozostałe ramy pojawiają się sporadycznie i są powiązane z neutralnym nastawieniem wobec Ukraińców.

Grupa użytkowników G4: liberalna opozycja

W grupie G4 najczęściej wzmiankowane były osoby związane z liberalno-lewicową opozycją polityczną, m.in. Donald Tusk, czy dziennikarze Tomasz Lis i Jerzy Haszczyński. Ponadto w grupie tej widoczna jest obecność Romana Giertycha, powiązanego nie tyle ideowo, co strukturalnie z tą społecznością. Grupę tę tworzą rozpoznawalni publicyści i politycy sympatyzujący z najsilniejszą wówczas partią opozycyjną. Choć liczebnie G4 była tylko nieznacznie mniejsza od grup G1, G2 czy G3 (Rys. 2), jej członkowie byli wyraźnie mniej aktywni pod względem publikowania wpisów i prowadzenia polemik. Na Rysunku 5 przedstawione są charakterystyczne treści postów popularnych w tym gronie użytkowników.

Rys. 5. Wybrane posty popularne wśród użytkowników wchodzących w skład grupy G4

Podobnie jak było to w grupie G1, wpisy użytkowników G4 ujęte w miesięcznych rankingach Top-20 miały w przeważającej mierze pozytywne nastawienie wobec migrantów ukraińskich w Polsce (średnie stanowisko = 0,83). Choć postów było stosunkowo niewiele (N = 20), osiągały one wysoki zasięg. Analiza ram ogólnych pokazuje dominację ram konfliktu i ludzkiego wymiaru, przy czym rama konfliktu generowała najwyższą konwersję. Odnosiła się ona głównie do wewnętrznych sporów politycznych w Polsce, zwłaszcza sprzeciwu wobec przyjmowania uchodźców. Rama *human interest* służyła natomiast budowaniu empatii wobec Ukraińców i Polaków. Rama ekonomiczna pojawiała się rzadziej, przy porównywalnym poziomie zaangażowania, natomiast ramy moralności i odpowiedzialności występowały incydentalnie. Warto zauważyć, że jeden z nielicznych wpisów w ramach odpowiedzialności miał charakter ironiczny i był wymierzony nie w rząd, lecz w nacjonalistyczną krytykę jego działań, co sugeruje czasowe zbliżenie stanowisk liberalnej opozycji i obozu władzy w reakcji na kryzys uchodźczy.

Analiza ram specyficznych wskazuje na brak odwołań do ram przepływów migracyjnych oraz II wojny światowej. Najczęściej stosowaną ramą były relacje międzynarodowe, które jednocześnie osiągały najwyższą konwersję (10 z 20 wpisów). Odzwierciedla to silne zainteresowanie G4 geopolitycznym wymiarem wojny, a także oceną działań Polski na arenie międzynarodowej i krytyką wybranych elementów polityki zagranicznej rządu, osadzonych w dynamicznym kontekście pierwszej fazy konfliktu.

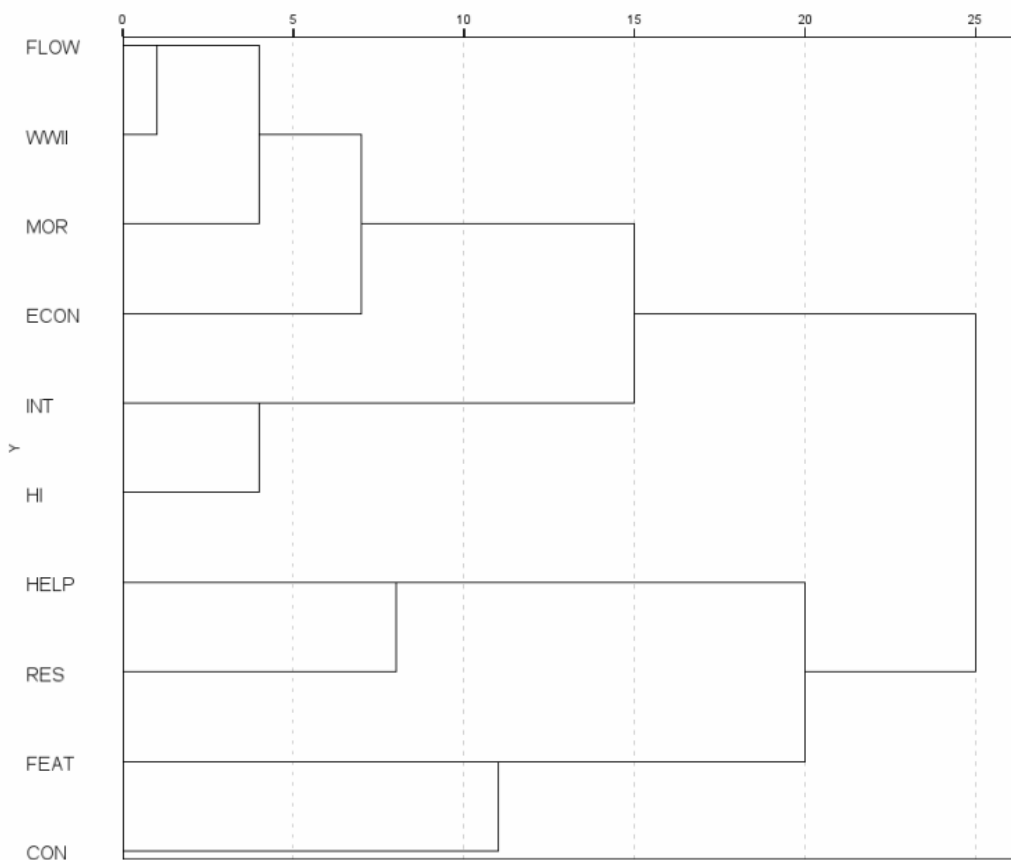
Analiza klastrów ram interpretacyjnych

Interesujących rezultatów dostarczyła hierarchiczna analiza skupień przeprowadzona metodą Warda (1963), która umożliwiła identyfikację współwystępowania ram interpretacyjnych w analizowanych treściach. Wyniki tej analizy zaprezentowano w postaci dendrogramu (Rys. 6), ilustrującego relacje i podobieństwa między poszczególnymi ramami.

W badanej próbie wyodrębniono cztery klastry ram interpretacyjnych. Pierwszy klaster łączy rami cech migrantów (FEAT) oraz konfliktu (CON), obejmując zarówno opisy napięć społecznych, jak i negatywne charakterystyki ukraińskich migrantów. Rama konfliktu była szeroko wykorzystywana we wszystkich grupach, jednak pojawiała się w odmiennych kontekstach i przy zróżnicowanym nastawieniu – zarówno w odniesieniu do sporów wewnętrznych w Polsce, jak i napięć polsko-

ukraińskich. Połączenie „cech migrantów” i „konfliktu” w pewnych wypadkach tworzy narrację zagrożenia wewnętrznego, w której obecność migrantów przedstawiana jest jako źródło destabilizacji społecznej. Mechanizm ten był typowy zwłaszcza dla środowisk o orientacji nacjonalistycznej, skupionych w grupie G2.

Rys. 6. Dendrogram ilustrujący wyniki analizy skupień współwystępowania ram interpretacyjnych

Drugi klaster tworzy połączenie ram ludzkiego wymiaru (HI) oraz relacji międzynarodowych (INT), budujące empatyczną narrację o konsekwencjach wydarzeń międzynarodowych dla sytuacji zarówno Ukraińców, jak i Polaków. Taka konfiguracja była charakterystyczna przede wszystkim dla grup G1 i G4, które prezentowały wyraźnie pozytywne postawy wobec uchodźców z Ukrainy. Zestawienie *human interest* + *international relations* można interpretować jako ramę

zachodniej wspólnoty bezpieczeństwa, opartą na narracji solidarności, moralnej odpowiedzialności i wspólnoty losu państw Zachodu. Ludzki wymiar wojny – cierpienie cywilów i dramat uchodźców – zostaje w niej bezpośrednio powiązany z szerszym konfliktem geopolitycznym i walką o bezpieczeństwo Europy. Współwystępowanie tych ram wzmacnia przekaz o strategicznej jedności Polski z NATO, a w wymiarze politycznym sprzyja konsolidacji proukraińskiego i antyrosyjskiego konsensusu na poziomie elit politycznych.

Trzeci klaster tworzą ramy odpowiedzialności (RES) oraz pomocy Ukrainie (HELP). W tym ujęciu działania pomocowe interpretowane są przez zarówno przez pryzmat ich pozytywnych, jak i potencjalnych negatywnych konsekwencji, za które odpowiedzialność przypisywana jest rządzącym elitom politycznym. Treści te wpisują się w narrację rozliczania państwa oraz kontroli kosztów polityki solidarnościowej. Połączenie „HELP + RES” można odczytać jako narrację podwójnej odpowiedzialności: z jednej strony za sam akt udzielania pomocy uchodźcom, z drugiej – za jego społeczne, ekonomiczne i polityczne koszty. Konfiguracja ta była widoczna zarówno w grupie G1, jak i w grupie G2, gdzie pomoc Ukrainie łączono z jednoznacznym przypisywaniem winy rządzącym. Taka interpretacja sprzyja konstruowaniu alternatywnego porządku znaczeń, w którym pomaganie Ukrainie zostaje przedstawione jako zagrożenie dla stabilności wewnętrznej państwa. W wymiarze geopolitycznym narracja ta może osłabiać prozachodni wektor polityczny, podważając zasadność kosztów ponoszonych w ramach solidarności sojuszniczej.

Czwarty klaster obejmuje wpisy wykorzystujące ramy przepływów migracyjnych (FLOW) oraz II wojny światowej (WWII), którym towarzyszy akcentowanie negatywnych skutków ekonomicznych i moralnych obecności Ukraińców w Polsce. Klaster ten odzwierciedla strategię komunikacyjną użytkowników wyrażających obawy związane z napływem migrantów oraz odwołujących się do historycznych momentów napięć w relacjach polsko-ukraińskich. Narracja ta wpisuje się w logikę historycznych resentymentów połączonych z lękiem o przyszłość, gdzie przeszłe konflikty są przywoływane w celu interpretowania bieżących procesów migracyjnych. Zestawienie „WWII + FLOW + ECON” tworzy ramę historyczno-ekonomicznego obciążenia, szczególnie silnie obecną w grupie G2, która często sięga do konfliktów polsko-ukraińskich XX wieku. Łączenie odniesień historycznych z argumentami ekonomicznymi umożliwia konstruowanie przekazu przedstawiającego relacje z Ukraińcami jednocześnie jako problem

dziedziczony z przeszłości oraz współczesne obciążenie dla państwa i społeczeństwa.

Wnioski

Jak pokazują wyniki naszych badań, media społecznościowe stały się przestrzenią **partycypacyjnego ramowania konfliktu**, w której interpretacje wydarzeń nie są już wytwarzane wyłącznie przez dziennikarzy i elity opiniotwórcze, lecz współkonstruowane przez samych użytkowników. Kluczowym wnioskiem teoretycznym jest zatem przesunięcie ciężaru ramowania z poziomu instytucjonalnego na poziom mikro-aktorów, co oznacza, że ramy interpretacyjne powstają dziś oddolnie, w dynamicznych interakcjach pomiędzy użytkownikami, treściami i algorytmami. Zjawisko to można interpretować w duchu teorii aktora-sieci Bruno Latoura, zgodnie z którą sprawczość w procesach społecznych jest rozproszona i obejmuje zarówno aktorów ludzkich, jak i nieludzkich, a znaczenia powstają w sieciach relacji, a nie w jednym centrum decyzyjnym. W tym sensie część rywalizacji geopolitycznej przenosi się na poziom codziennych praktyk komunikacyjnych, gdzie pojedyncze konta, reposty i narracje stają się elementami szerszych układów wpływu.

Platforma X/Twitter pełniła w 2022 roku funkcję areny konfrontacji narracji geopolitycznych, będąc polem walki o interpretację wojny, w którym polska opinia publiczna znalazła się pomiędzy dominującą narracją proukraińskiej wspólnoty euroatlantyckiej a silną kontrnarracją narodowo-suwerennościową. Ta druga podkreślała potrzebę strategicznej niezależności i dystansu zarówno wobec Zachodu, jak i Wschodu, jednak jej symetryzm interpretacyjny czynił ją niekiedy podatną na rezonowanie z elementami rosyjskiej propagandy. W obrębie tych dwóch dominujących porządków narracyjnych funkcjonują jednak bardziej złożone i wewnętrznie zróżnicowane stanowiska, które nie dają się zredukować do prostego podziału binarnego. Analiza pokazuje wyraźnie, że grupy o odmiennych orientacjach politycznych i ideowych wytwarzają odrębne ekosystemy interpretacyjne, rządzące się własną logiką selekcji faktów, ocen moralnych i hierarchizacji zagrożeń. Kluczową rolę w ich rekonstrukcji odgrywa zidentyfikowane w badaniu **współwystępowanie ram interpretacyjnych**, które pozwala uchwycić nie tyle powierzchowne różnice opinii, ile głębokie struktury sporów geopolitycznych – od konfliktów wokół pamięci historycznej, przez odmienne rozumienie solidarności międzynarodowej, po zasadniczy spór o miejsce i rolę Polski w zmieniającym się porządku

międzynarodowym. Współwystępowanie ram ujawnia istnienie czterech trwałych „głębokich interpretacji” wojny i migracji, w ramach których debata w mediach społecznościowych nie tyle odzwierciedla rzeczywistość, ile aktywnie ją porządkuje, nadając sens wydarzeniom poprzez spójne, wewnętrznie konsekwentne narracje o wojnie i uchodźcach.

Wyniki te potwierdzają, że media społecznościowe stanowią **realną arenę wojny informacyjnej**, na której równolegle funkcjonują następujące typy przekazów: narracje propaństwowe, wzmacniające legitymizację działań rządu (grupa G1); narracje wyraźnie prozachodnie, osadzające konflikt w logice euroatlantyckiej wspólnoty bezpieczeństwa (grupa G2); przekazy krytyczne wobec migrantów z Ukrainy, akcentujące koszty, zagrożenia i historyczne resentymenty (grupa G3); oraz przekazy polemiczne i niszowe, pełniące rolę krytycznego marginesu debaty (grupa G4). Taka konfiguracja pokazuje, że polski dyskurs online ma **charakter wielowarstwowy i policentryczny**, a poszczególne ramy pełnią odmienne funkcje: jedne sprzyjają stabilizacji dominującego konsensusu geopolitycznego, inne działają jako mechanizmy jego podważania, korekty lub destabilizacji. W rezultacie media społecznościowe nie są jedynie przestrzenią ekspresji opinii, lecz kluczowym polem, na którym negocjowane są granice akceptowalnych interpretacji wojny, migracji i strategicznych wyborów państwa.

Ta **wielość narracji** stanowi jednocześnie **wyzwanie i zasób** dla państwa. Z jednej strony utrudnia ona budowę trwałej strategicznej jedności i sprzyja fragmentaryzacji interpretacji kluczowych wydarzeń międzynarodowych. Z drugiej jednak strony, pluralizm narracyjny może wzmacniać odporność informacyjną społeczeństwa, ograniczając ryzyko dominacji jednego, podatnego na manipulację przekazu. Zróżnicowane ramy interpretacyjne pełnią bowiem funkcję swoistych mechanizmów wczesnego ostrzegania: ujawniają napięcia, luki komunikacyjne oraz społeczne koszty decyzji geopolitycznych, które w jednolitym dyskursie mogłyby pozostać niewidoczne.

Przy odpowiednio zaprojektowanej i konsekwentnie realizowanej **polityce informacyjnej państwa**, wielogłosowość ta nie musi prowadzić do dezintegracji debaty publicznej. Przeciwnie, może zostać przekształcona w **zasób strategiczny**, umożliwiający lepsze diagnozowanie nastrojów społecznych, identyfikację punktów podatności na dezinformację oraz prowadzenie komunikacji dostosowanej do odmiennych wrażliwości i obaw poszczególnych grup. W tym ujęciu skuteczna polityka informacyjna nie polega na

eliminowaniu alternatywnych narracji, lecz na ich świadomym mapowaniu, moderowaniu i włączaniu w szerszą opowieść o interesie państwa. Tak rozumiane zarządzanie pluralizmem narracyjnym może wzmacniać zarówno **społeczną legitymizację decyzji strategicznych**, jak i długofalową odporność państwa na presję informacyjną ze strony aktorów zewnętrznych.

Zauważamy, że ramy relacji międzynarodowych (INT) coraz wyraźniej funkcjonują jako element „strategicznej opowieści” o Polsce, porządkującej sposób interpretowania wojny i kryzysu uchodźczego w szerszym kontekście geopolitycznym. Szczególnie silnie obecne w narracjach grup G1 i G4, ramy te wzmacniają wizję Polski jako państwa pełniącego rolę regionalnego „bezpiecznika” Zachodu – kraju frontowego, którego bezpieczeństwo jest nierozzerwalnie związane z bezpieczeństwem całej wspólnoty euroatlantyckiej. W tym ujęciu wsparcie dla Ukrainy przedstawiane jest nie tylko jako akt solidarności humanitarnej, lecz także jako moralny i polityczny obowiązek, wynikający z doświadczeń historycznych, zobowiązań sojuszniczych oraz odpowiedzialności za stabilność regionu.

Jednocześnie narracje osadzone w ramach INT konsekwentnie wpisują polskie działania w logikę bezpieczeństwa zbiorowego, podkreślając znaczenie współpracy w ramach NATO i Unii Europejskiej oraz długofalowe korzyści płynące z aktywnej obecności Polski na arenie międzynarodowej. W ten sposób ramy międzynarodowe nie tylko legitymizują bieżące decyzje polityczne, ale także współtworzą trwały schemat interpretacyjny, w którym interes narodowy zostaje powiązany z utrzymaniem ładu międzynarodowego opartego na regułach. Taka „strategiczna opowieść” sprzyja konsolidacji prozachodniego konsensusu elit i części opinii publicznej, jednocześnie stanowiąc punkt odniesienia dla sporów z narracjami kwestionującymi sens i koszty zaangażowania Polski po stronie Ukrainy.

Jeżeli natomiast chodzi o rolę narracji obecnej w grupie G2, to mimo że bywa ona formułowana w sposób silnie emocjonalny i konfrontacyjny, pełni ona istotną funkcję **wczesnego ostrzegania („early warning”)** przed potencjalnymi napięciami społecznymi. W państwach granicznych - takich jak Polska - tego typu **oddolna detekcja zagrożeń społecznych** może stanowić cenny element bezpieczeństwa wewnętrznego, ujawniający problemy, które nie zawsze są dostrzegane lub artykułowane przez elity polityczne i dominujące narracje medialne. Narracja G2 konsekwentnie zwraca uwagę na kwestie strukturalne, takie jak nierównomierny rozkład kosztów przyjmowania uchodźców, wpływ

migracji na lokalne rynki pracy, system świadczeń i funkcjonowanie instytucji publicznych, a także na wyzwania związane z długofalową integracją. Tego rodzaju sygnały – nawet jeśli wyrażane w formie uproszczonej lub radykalnej – mogą pełnić funkcję korekcyjną, pomagając **kalibrować polityki publiczne** i dostosowywać je do realnych obaw części społeczeństwa. W tym sensie narracja G2 działa jak „**czujnik społeczny**”, który – pod warunkiem analitycznego podejścia i odpowiedniej moderacji – może przyczynić się do wzmacniania odporności systemu państwa, zamiast jedynie go destabilizować.

Jednocześnie istotnym elementem dyskursu G2 jest odwoływanie się do ram historycznych, w tym do narracji związanych z Wołyniem czy doświadczeniami II wojny światowej. Pełnią one funkcję polityki pamięci, poprzez którą budowana jest zbiorowa tożsamość i interpretowane są współczesne relacje międzynarodowe. Narracja ta przypomina, że relacje polsko-ukraińskie były i pozostają obciążone trudnym dziedzictwem historycznym, a jego świadome przepracowanie stanowi warunek trwałego i partnerskiego dialogu w długim okresie. W tym ujęciu nawet krytyczne i kontestujące głosy obecne w G2 mogą – przy odpowiednim osadzeniu instytucjonalnym – pełnić rolę niezbędnego, choć wymagającego, komponentu dojrzałej debaty strategicznej.

Narracja grupy G2, powielana częściowo również w grupie G3, wyraźnie akcentuje podmiotowość Polski w relacjach z Ukrainą, przeciwstawiając się dominującemu w grupach G1 i G4 przekazowi opartemu na bezwarunkowej solidarności i jednoznacznym wsparciu. W tej perspektywie pomoc i współpraca nie są kwestionowane jako takie, lecz podporządkowane zasadzie symetrii relacji oraz ochrony własnych interesów państwowych. Narracja ta konsekwentnie przypomina, że solidarność międzynarodowa powinna iść w parze z jasnym określeniem granic odpowiedzialności i wzajemności, a polityka gościnności nie może być pozbawiona mechanizmów kontroli i rozliczalności.

W logice geopolitycznej oznacza to, że polska debata publiczna nie ma charakteru jednostronnego ani monolitycznego. Obok narracji normatywnych i moralnych funkcjonują głosy podnoszące kwestie **limitów absorpcyjnych państwa**, kosztów społecznych i ekonomicznych oraz ryzyka trwałych asymetrii w relacjach polsko-ukraińskich. W tym sensie G2 pełni rolę swoistego „**hamulca strategicznego**”, który zmusza elity polityczne do realistycznej kalkulacji kosztów i korzyści, a także do prowadzenia polityki nie tylko moralnie uzasadnionej, lecz również strategicznie racjonalnej. Z

perspektywy funkcji geopolitycznych narracja G2 generuje **presję na bardziej realistyczną politykę migracyjną**, sygnalizując potencjalne napięcia i nierównowagi, zanim przekształcą się one w trwałe konflikty społeczne. Jednocześnie wskazuje na możliwość pojawiania się **asymetrii w relacjach polsko-ukraińskich**, które – jeśli pozostaną nierozpoznane – mogą osłabiać długofalową stabilność partnerstwa. W tym ujęciu narracja G2, mimo swojego konfrontacyjnego tonu, wpisuje się w szerszą dynamikę debaty strategicznej, pełniąc funkcję korekcyjną wobec dominujących opowieści o solidarności i wspólnocie interesów.

Podsumowując, z jednej strony wysoka polaryzacja treści obecnych w polskim dyskursie online utrudnia zdolność Polski do pełnienia roli stabilnego lidera regionu. Państwa wschodniej flanki NATO – w tym zwłaszcza kraje bałtyckie – mogą postrzegać region jako spójny i przewidywalny jedynie wówczas, gdy Polska utrzymuje relatywnie jednolitą narrację strategiczną w kluczowych kwestiach bezpieczeństwa. Obecność silnych ram antyukraińskich, a także treści rezonujących z logiką dezinformacyjną, może osłabiać ten wizerunek i rodzić wątpliwości co do trwałości polskiego zaangażowania po stronie wspólnoty euroatlantyckiej. Jednocześnie należy podkreślić, że najbardziej skrajne i antyzachodnie przekazy cechują się niską konwersją poza własnymi bańkami informacyjnymi, co sugeruje istnienie względnie stabilnej odporności społecznej. Równocześnie fakt ten ujawnia istnienie niszowych przestrzeni podatnych na manipulację, które – przy sprzyjających warunkach – mogą zostać wykorzystane przez aktorów zewnętrznych.

Z drugiej strony kluczowym wnioskiem płynącym z naszej analizy jest to, że Polska w określonych warunkach może czerpać korzyści z pluralizmu narracyjnego. Zróżnicowanie ram interpretacyjnych nie musi prowadzić do dezintegracji debaty publicznej, lecz może stać się źródłem strategicznej adaptacyjności, pozwalającej lepiej identyfikować napięcia, ryzyka i zmieniające się nastroje społeczne. W Tabeli 8, podsumowującej charakterystykę narracji i ram interpretacyjnych poszczególnych grup wyodrębnionych w naszej analizie, pokazujemy nie tylko ich znaczenie geopolityczne, lecz także potencjalną wartość strategiczną dla Polski. Ujęcie to pozwala traktować pluralizm dyskursu nie jako zagrożenie samo w sobie, lecz jako zasób, który – odpowiednio mapowany i integrowany w polityce informacyjnej państwa – może wzmacniać długofalową spójność strategiczną i odporność na presję informacyjną.

Tab. 8: Zestawienie dominujących narracji w wyodrębnionych grupach użytkowników oraz ich geopolitycznego znaczenia dla Polski

Grupa	Dominujące ramy (frames)	Nastawienie do uchodźców	Główne cele/narracje	Geopolityczne znaczenie	Potencjalna wartość dla Polski
G1 konserwatywni rządzący (2022)	HI, CON, INT, HELP	Pozytywne	Solidarność z Ukrainą, silna reakcja na agresję Rosji, legitymizacja działań rządu	Umacnia prozachodni wektor Polski; tworzy spójną opowieść o Polsce jako państwie frontowym NATO	Budowa <i>soft power</i> , wzrost podmiotowości Polski w UE, legitymizacja pomocy Ukrainie
G2 nacjonalistyczno-suwerennościowa	CON, FEAT, HELP+RES, WWII, ECON	Negatywne lub sceptyczne	Akcentowanie kosztów, historycznych krzywd, potrzeby kontroli granic i instytucji	Tworzy presję na państwo, aby nie popadało w idealizm; przypomina o ryzykach i asymetrii	„System alarmowy” demokracji: sygnalizuje obszary napięć, wzmacnia pamięć historyczną i podmiotowość
G3 polemiczno-libertariańska	ECON, INT, RES (sporadycznie)	Neutralne lub sceptyczne	Krytyka różnych stron sporu, analiza efektywności państwa	Stabilizator debaty; ogranicza dominację innych narracji	Kalkuluje interesy ekonomiczne, wzmacnia pluralizm
G4 liberalna opozycja	HI, CON, INT, ECON	Silnie pozytywne	Proeuropejski i prodemokratyczny przekaz, akcent na międzynarodowe zobowiązania Polski	Wzmacnia strategiczną jedność Zachodu; łączy solidarność z krytyczną oceną polityki rządu	Buduje reputację Polski jako części Zachodu, wspiera prozachodni konsensus strategiczny

Przedstawione narracje wspólnie tworzą **dynamiczny ekosystem dyskursywny**, który - o ile jest wspierany przez instytucje państwowe o odpowiedniej jakości organizacyjnej i analitycznej - może realnie zwiększać odporność państwa na wstrząsy geopolityczne. Każda z tych narracji może stanowić dla Polski wartościowy zasób strategiczny w polityce międzynarodowej, pod warunkiem ich świadomego mapowania i zarządzania. Otwiera to istotne pole dla myśli strategicznej państwa, która powinna rozwijać się w kierunku systematycznej oceny znaczenia poszczególnych narracji dla interesu narodowego - niezależnie od tego, które stronnictwo polityczne sprawuje w danym momencie władzę.

Literatura

- Al Dayel, A., & Magdy, W., 2021. *Stance detection on social media: State of the art and trends*. *Information Processing & Management*, 58(4), 102597.
- Ahmed, W., Lugovic, S., 2019. *Social media analytics: Analysis and visualisation of news diffusion using NodeXL*. *Online Information Review*, 43(1), 149–160.
- Biliński, A., 2022. *The effects of immigration on the support for radical right in the West and its geopolitical implications*, *Przegląd Geopolityczny*, 39, s. 36-54.
- Boatwright, B.C., Pyle, A.S., 2023. *“Don’t mess with Ukrainian farmers”: An examination of Ukraine and Kyiv’s official Twitter accounts as crisis communication, public diplomacy, and nation building during Russian invasion*. *Public Relations Review*, 49(3), 102338.
- Bógdał-Brzezińska, A., 2023. *Effectiveness of Russia’s cyberaggression against Ukraine in 2022/2023*. *Przegląd Geopolityczny* 44, 25-40.
- Boyd, D., Golder, S., Lotan, G., 2010. *Tweet, tweet, retweet: Conversational aspects of retweeting on Twitter*. W: *Proceedings of the 43rd Hawaii International Conference on System Sciences*. IEEE.
- Ciekanowski, Z., Brząkiewicz, D., Nowicka, J., 2022. *Bezpieczeństwo państw Europy Wschodniej w sytuacji wojny na Ukrainie*, *Przegląd Geopolityczny*, 42, s. 14-29.
- Clauset, A., Newman, M.E.J., Moore, C., 2004. *Finding community structure in very large networks*. *Physical Review E*, 70(6), 066111.
- De Vreese, C.H., 2005. *News framing: Theory and typology*. *Information Design Journal + Document Design*, 13(1), 51–62.
- Depczyński, R.P., 2025. *Poziom gotowości społeczeństwa polskiego na wypadek konfliktu zbrojnego*, *Przegląd Geopolityczny*, 51, s. 72-83.
- Entman, R.M., 1993. *Framing: Toward clarification of a fractured paradigm*. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- Ferrara, E., Yang, Z., 2015. *Measuring emotional contagion in social media*. *PLOS ONE*, 10(11), e0142390.
- García-Marín, D., Salvat-Martinrey, G., 2023. *Disinformation and war: Verification of false images about the Russian–Ukrainian conflict*. *ICONO 14. Scientific Journal of Communication and Emerging Technologies*, 21(1).

- Gruzd, A., Mai, P., Taleb, O., 2024. *Digital battleground: An examination of anti-refugee discourse on Twitter against Ukrainians displaced by Russia's invasion of Ukraine*. First Monday, 29(8).
- Hansen, D.L., Shneiderman, B., Smith, M.A., 2020. *Analyzing social media networks with NodeXL: Insights from a connected world* (wyd. 2). Morgan Kaufmann.
- Kapidzic, S., Frey, F., Neuberger, C., Stieglitz, S., Mirbabaie, M., 2023. *Crisis communication on Twitter: Differences between user types in top tweets about the 2015 "Refugee Crisis" in Germany*. International Journal of Communication, 17, 735–754.
- Kim, J., Wanta, W., 2018. *News framing of the U.S. immigration debate during election years: Focus on generic frames*. The Communication Review, 21(2), 89–115.
- Menshikova, A., van Tubergen, F., 2022. *What drives anti-immigrant sentiments online? A novel approach using Twitter*. European Sociological Review, 38(5), 694–706.
- Mohammad, S., Kiritchenko, S., Sobhani, P., Zhu, X., Cherry, C., 2016. *A dataset for detecting stance in tweets*. W: N. Calzolari i in. (red.), Proceedings of the Tenth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'16) (s. 3945–3952). ELRA.
- Morejón-Llamas, N., Martín-Ramallal, P., Micaletto-Belda, J.P., 2022. *Twitter content curation as an antidote to hybrid warfare during Russia's invasion of Ukraine*. Profesional de la Información, 31(3).
- Myślicki, A., 2016. *Ukrainians' crisis immigration to Poland – a chance for Polish demography?*, European Journal of Geopolitics, 4, pp. 68-94.
- Paradowski, R., 2025. *Antyukraiński dyskurs w Polsce jako narzędzie polaryzacji i delegitymizacji. Analiza komunikacji politycznej na Twitterze*. Przegląd Politologiczny, (3), 159–174.
- Park, C.S., Kaye, B.K., 2019. *Expanding visibility on Twitter: Author and message characteristics and retweeting*. Social Media + Society, 5(2).
- Pérez-Curiel, C., Garrote-Fuentes, Á., Rivas-de-Roca, R., 2023. *EU and crisis management: Afghanistan and Ukraine on social media*. Frontiers in Political Science, 5, 1138445.
- Schwalbe, C.B., Dougherty, S.M., 2015. *Visual coverage of the 2006 Lebanon War: Framing conflict in three U.S. news magazines*. Media, War & Conflict, 8(1), 141–162.
- Semetko, H., Valkenburg, P.M., 2000. *Framing European politics: A content analysis of press and television news*. Journal of Communication, 50, 93–109.

Olszowski, R., Piróg, T., Masiyk, T., 2026. *Cyfrowe linie podziału - dyskurs o uchodźcach wojennych z Ukrainy na polskim X/Twitterze*, Przegląd Geopolityczny, 55, s. 111-138.

- Smith, M.A., Rainie, L., Shneiderman, B., Himelboim, I., 2014. *Mapping Twitter topic networks: From polarized crowds to community clusters*. Pew Research Center.
<https://www.pewresearch.org/internet/2014/02/20/mapping-twitter-topic-networks-from-polarized-crowds-to-community-clusters/>
- Stieglitz, S., Dang-Xuan, L., 2013. *Emotions and information diffusion in social media – Sentiment of microblogs and sharing behavior*. Journal of Management Information Systems, 29(4), 217–248.
- Tschirky, M., Makhortykh, M., 2024. *#Azovsteel: Comparing qualitative and quantitative approaches for studying framing of the siege of Mariupol on Twitter*. Media, War & Conflict, 17(2), 163–178.
- Tuchman, G., 1978. *Making news: A study in the construction of reality*. Free Press.
- Tuñón-Navarro, J., Bouzas-Blanco, A., 2023. *European far right on Twitter: Analysis of the digital communicative strategy of Vox and Lega during the 2014 and 2019 European elections*. Revista Mediterránea de Comunicación, 14(1), 241–262.
- Vyas, P., Vyas, G., Dhiman, G., 2023. *RUemo – The classification framework for Russia–Ukraine war-related societal emotions on Twitter through machine learning*. Algorithms, 16(2), 69.
- Ward, J.H., 1963. *Hierarchical grouping to optimize an objective function*. Journal of the American Statistical Association, 58(301), 236–244.
- Wilczynski, P.L., 2024. *Analiza geopolityczna wyborów w Polsce w 2024 roku*, Przegląd Geopolityczny, 49, s. 165-177.
- Zawadzka, S., 2025. *Migration challenges for the EU's democratic resilience*, Przegląd Geopolityczny, 51, s. 49-71.
- Zieliński, T., 2025. *Strengthening Ukraine's sovereignty: NATO's role in defense, humanitarian aid, and the path to euro-atlantic integration*, Przegląd Geopolityczny, 52, s. 85-104.

Olszowski, R., Piróg, T., Masłyk, T., 2026. *Cyfrowe linie podziału - dyskurs o uchodźcach wojennych z Ukrainy na polskim X/Twitterze*, Przegląd Geopolityczny, 55, s. 111-138.

Streszczenie

Przedmiotem badania przedstawionego w artykule jest dyskurs dotyczący uchodźców wojennych z Ukrainy, prowadzony na polskiej platformie X/Twitter w 2022 roku. Celem badania jest identyfikacja dominujących ram interpretacyjnych, stanowisk oraz struktur aktorów kształtujących debatę, a także ocena ich znaczenia dla społecznego odbioru migracji uchodźczej i geopolitycznej roli Polski. Analiza opiera się na zbiorze 56 044 postów i łączy metody ilościowe i jakościowe, w tym analizę sieci społecznych, detekcję stanowisk oraz analizę ram. Pogłębionej analizie poddano próbę 200 najbardziej rozpowszechnianych wpisów wyłonionych z miesięcznych rankingów Top-20. Wyniki wskazują na silną polaryzację dyskursu oraz istnienie czterech wyraźnych porządków narracyjnych, w których wojna i migracja interpretowane są jako wyzwanie humanitarne, konflikt geopolityczny, problem ekonomiczny lub kwestia pamięci historycznej.

Słowa kluczowe: media społecznościowe, X, Twitter, uchodźcy wojenni, Ukraina, ramowanie, analiza dyskursu.